

Sygn. akt II CSK 435/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. K. i K. K.
przeciwko S. K. , G. K. , Spółdzielni Mieszkaniowej
"[...]" w G. i Skarbowi Państwa - Państwowemu Powiatowemu Inspektoratowi
Sanitarnemu w G.
o zapłatę i rentę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódek
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) oddala wniosek adwokata M. S. , prowadzącego Kancelarię Adwokacką w G. , ustanowionego z urzędu dla powódek w postępowaniu kasacyjnym o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej;**
- 3) oddala wniosek pozwanego Skarbu Państwa, zastąpionego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódki M. i K. K. złożyły skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 stycznia 2019 r., oddalającą apelację od wyroku Sądu

Okręgowego w G., którym oddalono powództwa obu powódek o zapłatę odszkodowania, zadośćuczynienia i renty w całości.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej cele. W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku zachodzą wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Skarżąca powołała przyczynę kasacyjną oznaczoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako oczywista zasadność skargi. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, spełniona jest ona wówczas gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy,

sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi. Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację potwierdzającą oczywistość ich naruszenia.

W ocenie Sądu Najwyższego uzasadnienie wniosku nie usprawiedliwia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przypomnieć należy, że ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym polega na związaniu ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę wydanego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i niedopuszczalne są zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Skarżące nie tylko nie wskazały na czym polegać miałyby „oczywistość” skargi, ale i uchyliły się od wskazania jakiegokolwiek przepisu, którym Sąd drugiej instancji miał uchybić. Część motywacyjna wniosku sprowadza się do dwuzdaniowego twierdzenia, że „Sądy obu instancji zakwestionowały wszystkie dowody przedstawione przez powódki, jednocześnie nie podejmując żadnej inicjatywy celem wyjaśnienia okoliczności, jakie ich zdaniem te dowody budziły, ponadto oddalone zostały wnioski powódek, które te wątpliwości mogłyby rozwiązać. W takiej sytuacji powódki od początku znajdowały się na przegranej pozycji, gdyż nie miały obiektywnie żadnej możliwości udowodnienia podstaw swojego powództwa”. Ogólnikowość tego twierdzenia nie pozwala na jego kontrolę jego prawidłowości i merytoryczną ocenę. Skarżące pominęły, że w sprawie przeprowadzono bardzo obszerne postępowanie dowodowe (akta liczą dziesięć tomów), wykorzystując dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych oraz inne środki dowodowe, w tym zeznania świadków. Sąd drugiej instancji badał szczegółowo okoliczności składające się na szeroko zakreśloną podstawę faktyczną powództwa i wnikliwie ocenił wyniki postępowania przekonująco uzasadniając przyczyny przyjęcia, że przestanki dochodzonego roszczenia nie zostały wykazane (uzasadnienie liczy dwadzieścia stron). Skarga nie zawiera żadnych motywów potwierdzających wystąpienie wyjątkowej przyczyny dla podjęcia przez Sąd inicjatywy dowodowej z urzędu. Niezależnie od tego Sąd drugiej instancji potwierdził prawidłowość stanowiska Sądu Okręgowego w przedmiocie uwzględnienia zarzutu przedawnienia roszczenia. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pominął tę podstawę rozstrzygnięcia, co oznacza, że skarżące jej nie kwestionują. Badanie ewentualnych naruszeń prawa procesowego stało się tym samym bezprzedmiotowe.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. Wniosek pełnomocnika ustanowionego dla powódek z urzędu o przyznanie wynagrodzenia został oddalony wobec uchybienia obowiązкови prawidłowego sporządzenia motywów wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uwzględniając charakter sprawy, rodzaj dochodzonego roszczenia i sytuację materialną skarżących Sąd Najwyższy w oparciu o zasadę słuszności odstąpił od obciążenia ich kosztami postępowania

kasacyjnego należnymi stronie przeciwnej (art. 102 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

aj